

HYVINVOINTIA LUONNOSTA & URBAANISTA YMPÄRISTÖSTÄ

LIKUNNAN OLOSUHTEET TULEVAISUUDESSA –
YHTEISÖLLISYYDEN MAHDOLLISTAVIA
KOHTAAMISPAIKKOJA

Jarkko Rantamäki

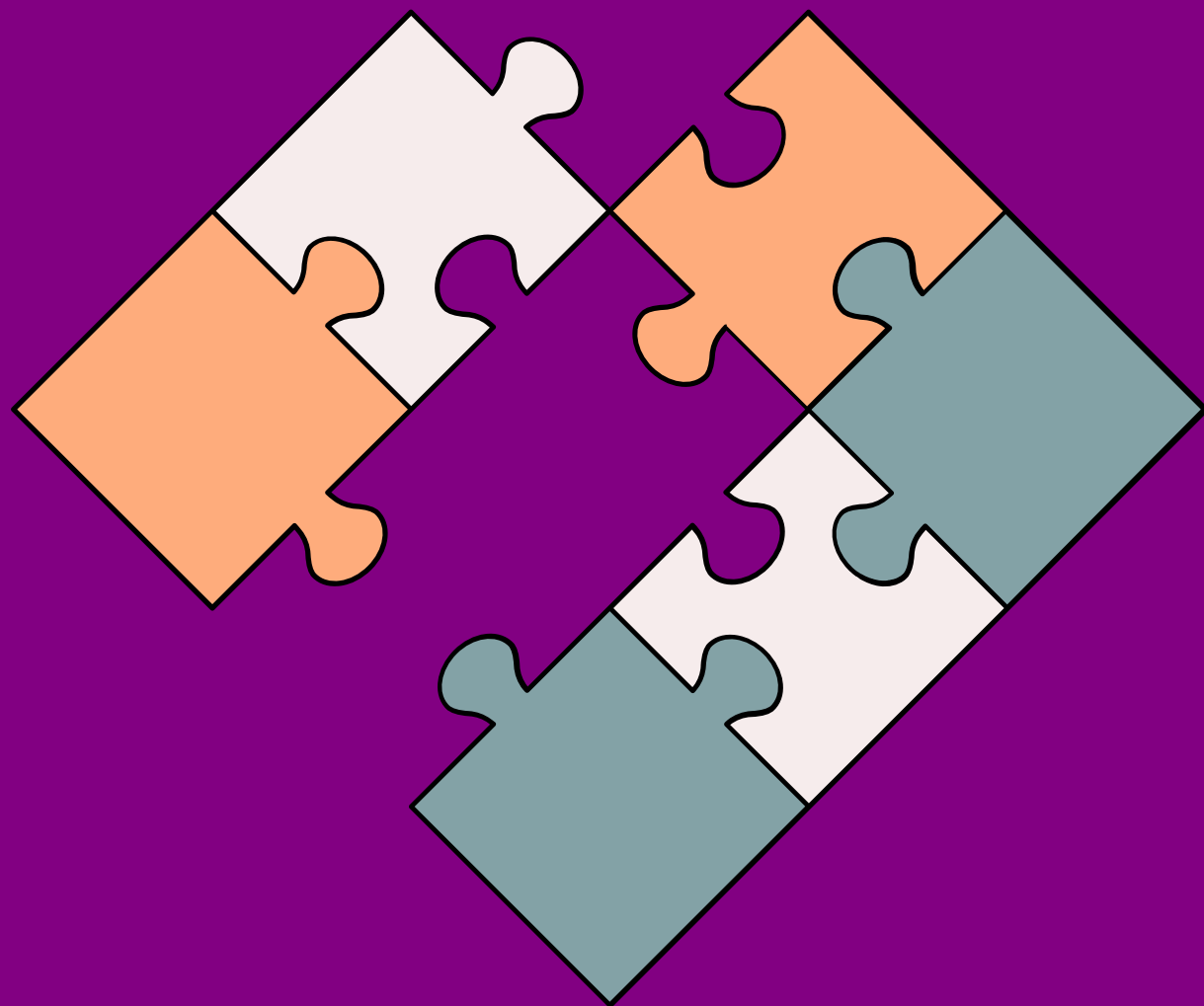
Ylitarkastaja

Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirasto

Opetus- ja kulttuuritoimi

Miksi ne ovat tärkeitä?
Miten niitä voidaan
toteuttaa? Mitä ne voivat
parhaimmillaan olla?

HAVAINTOJA KUNTIEN TARJOAMISTA LIIKUNTATILOISTA JA NIIDEN SUUNNITTELUN NYKYTILASTA

- Yhteistyö toimialojen välillä on haastavaa ja ne nähdään usein toisistaan irrallisina. Tavoitteet ja investoinnit.
- Tilasuunnittelu painottuu lajivaatimukseen ja standardeihin. Turvallisiksi koetut, varmat ja ennalta-arvatut vaihtoehdot.
- Puuttuu riittävän innostavia (sisä)tiloja omaehtoiselle, ei-organoisudelle liikkumiselle ja tekemiselle.
- Kestävän kehityksen potentiaalia on vielä paljon hyödyntämättä (taloudellinen, ekologinen, sosiaalinen).

1960 - 70-luku

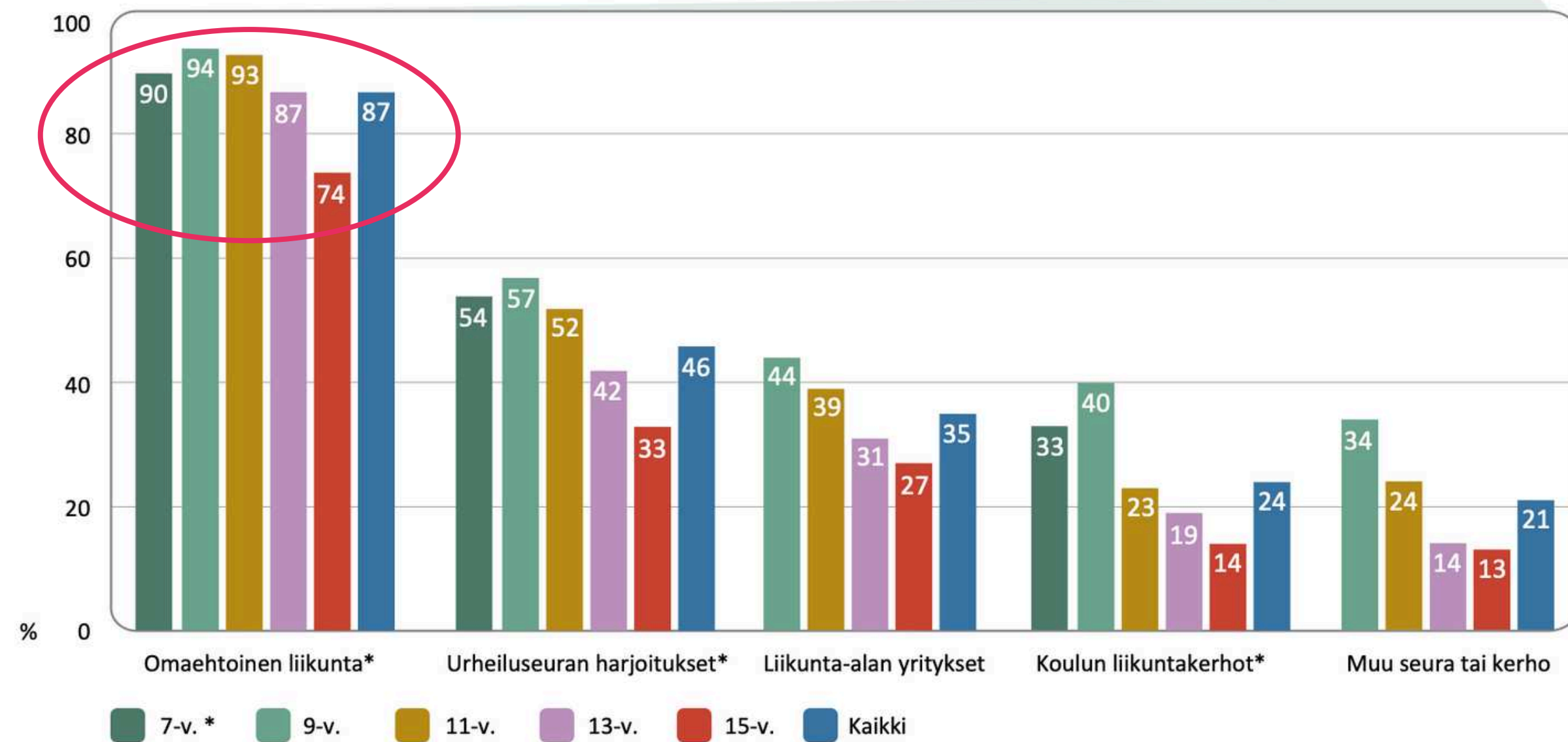

2020 - yli 50 vuotta intensiivistä kehitystyötä?

Hulluuden määritelmä: teet saman asian uudelleen ja uudelleen, mutta odotat eri tuloksia.

-Albert Einstein-

OMAEHTOINEN LIIKUNTA SUOSITUIN

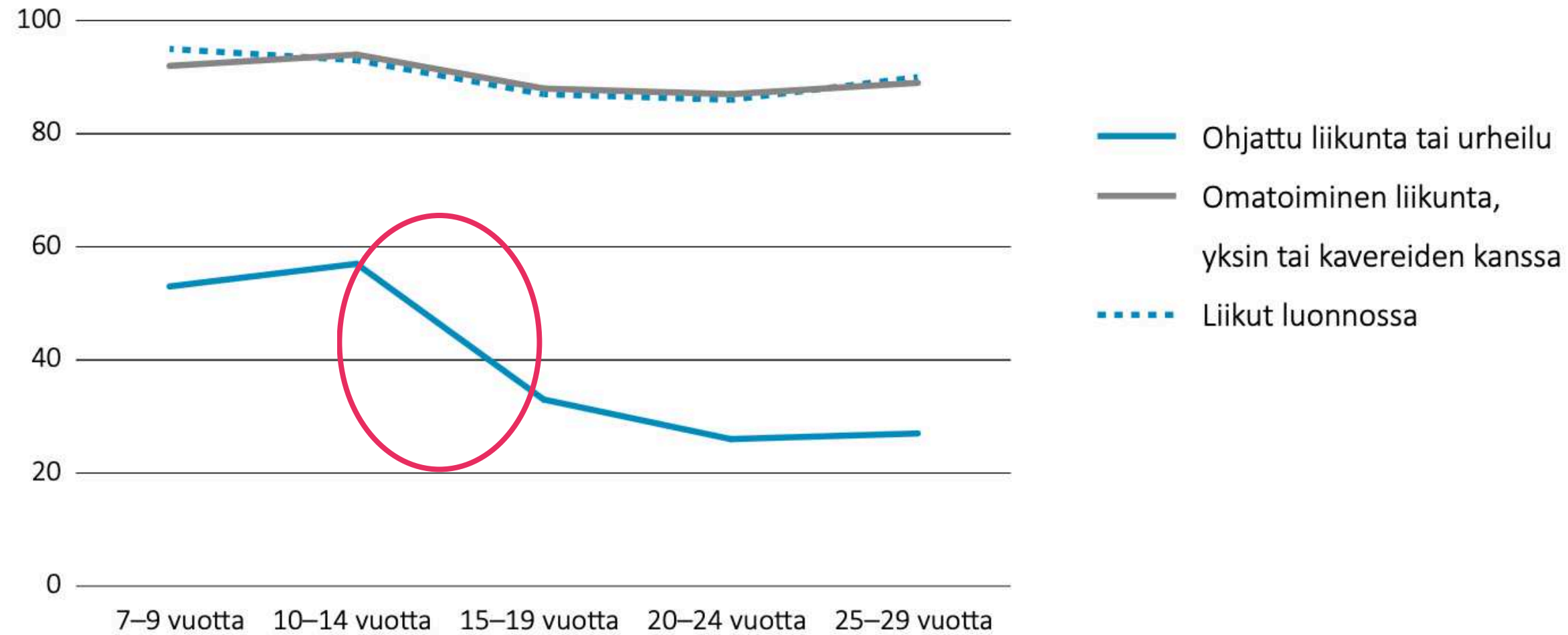

Kuvio 7.

Liikuntatilaisuuksiin osallistuminen viikoittain iän mukaan (n = 7808–9858) (%). *7-vuotiailta kysyttiin vain koulun liikuntakerhoihin, urheiluseuran harjoituksiin ja omaehtoiseen liikkumiseen osallistumista vastausvaihtoehdoilla ”kyllä – en” (ks. Liite 1, kysymys 14).

Lähde: Liikuntaraportti. OKM 2022:33
<https://www.liikuntaneuvosto.fi/lausunnot-ja-julkaisut/liitu-2022/>

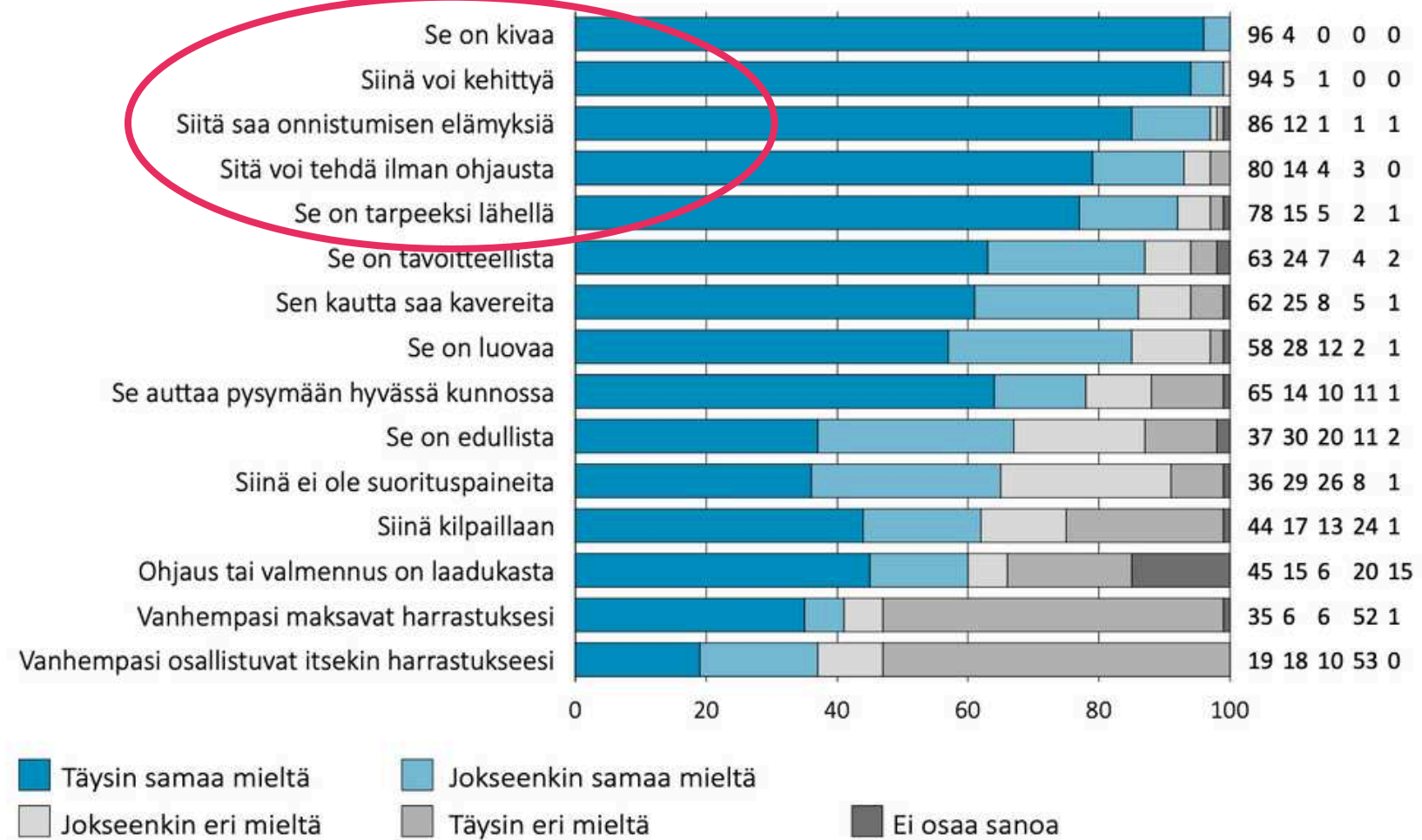
OHJATUN LIKUNNAN “DROP OUT”

KUVIO 11. OHJATUN JA OMATOIMISEN LIKUNNAN SEKÄ LUONNOSSA LIKKUMISEN YLEISYYS IÄN MUKAAN. (%)

Lähde: Lasten ja nuorten vapaa-aika tutkimus 2022. OKM
https://tietoanuorista.fi/wp-content/uploads/2023/05/FINAL_vapaa-aikatutkimus-2022-web.pdf

SUURIMMAT MOTIVAATIOT HARRASTAMISELLE & SYYT LOPETTAMISELLE

KUVIO 23. "MITEN HYVIN SEURAAVAT KUVAUKSET SOPIVAT SINULLE MIELUISIMPAAN HARRASTUKSEEN?" SAMA KUIN ENITEN AIKAA VIEVÄ. (N=771) (%)

KUVIO 31. "KUINKA MERKITTÄVIÄ OLIVAT SEURAAVAT SYYT LOPETTAA OHJATTU HARRASTUS?" 15-29-VUOTIAAT. ((N=608) (%)

Lähde: Lasten ja nuorten vapaa-aika tutkimus 2022. OKM
https://tietoanuorista.fi/wp-content/uploads/2023/05/FINAL_vapaa-aikatutkimus-2022-web.pdf

KOULUTERVEYSKYSELYN TILASTOA 8. & 9. LUOKAN OPPILAISTA

Lähde: Avin tiedolla johtamisen palvelu - ilmiöt
<https://beta.tieto.avi.fi/nuorten-syrjaytyminen/tilannekuva?region=6462c11>

KOULUTERVEYSKYSELYN JATKOA...

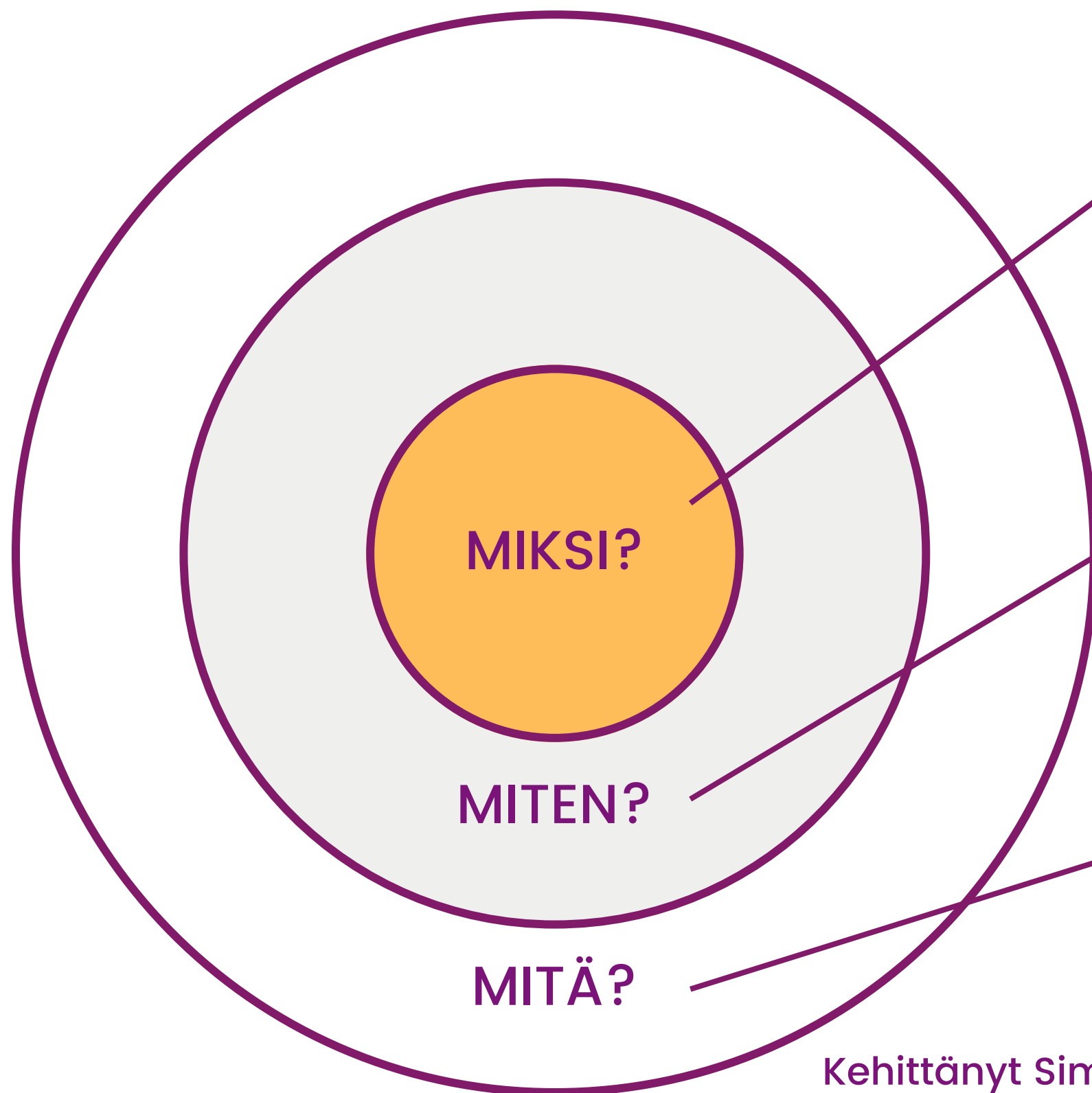
Tietolähde: Kouluterveyskysely (THL)

Tietolähde: Kouluterveyskysely (THL)

Lähde: Avin tiedolla johtamisen palvelu - ilmiöt
<https://beta.tieto.avi.fi/nuorten-syrjaytyminen/tilannekuva?region=6462c11>

TYÖKALU TILOJEN KEHITTÄMISEEN

ONGELMA / VISIO

...rakennetaan? Mitä halutaan saavuttaa? Mikä on haluttu muutos? Mikä on ongelma?

MENETELMÄ / PERIAATTEET / LÄHESTYMISTAPA

...visio saavutetaan?...saadaan olennaiset osapuolet & tahot mukaan?...prosessi tulee organisoida?

RATKAISUT

...meidän pitäisi oikeastaan rakentaa?

Kehittänyt Simon Sinek

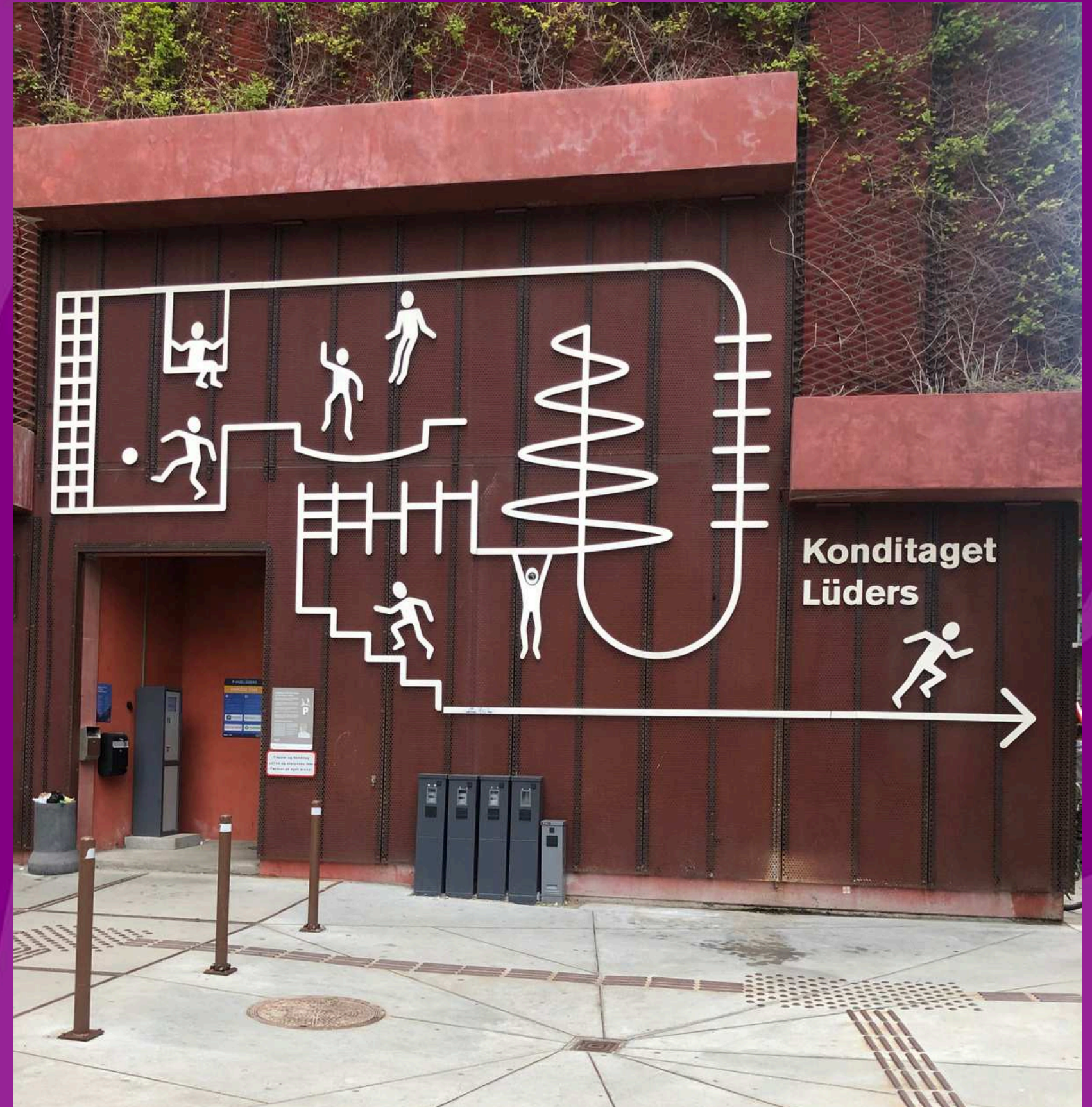

HARBOØRE ACTIVITY LANDSCAPE, Harboøre, Tanska

kuva: <https://jaja.archi/project/activity-landsca>

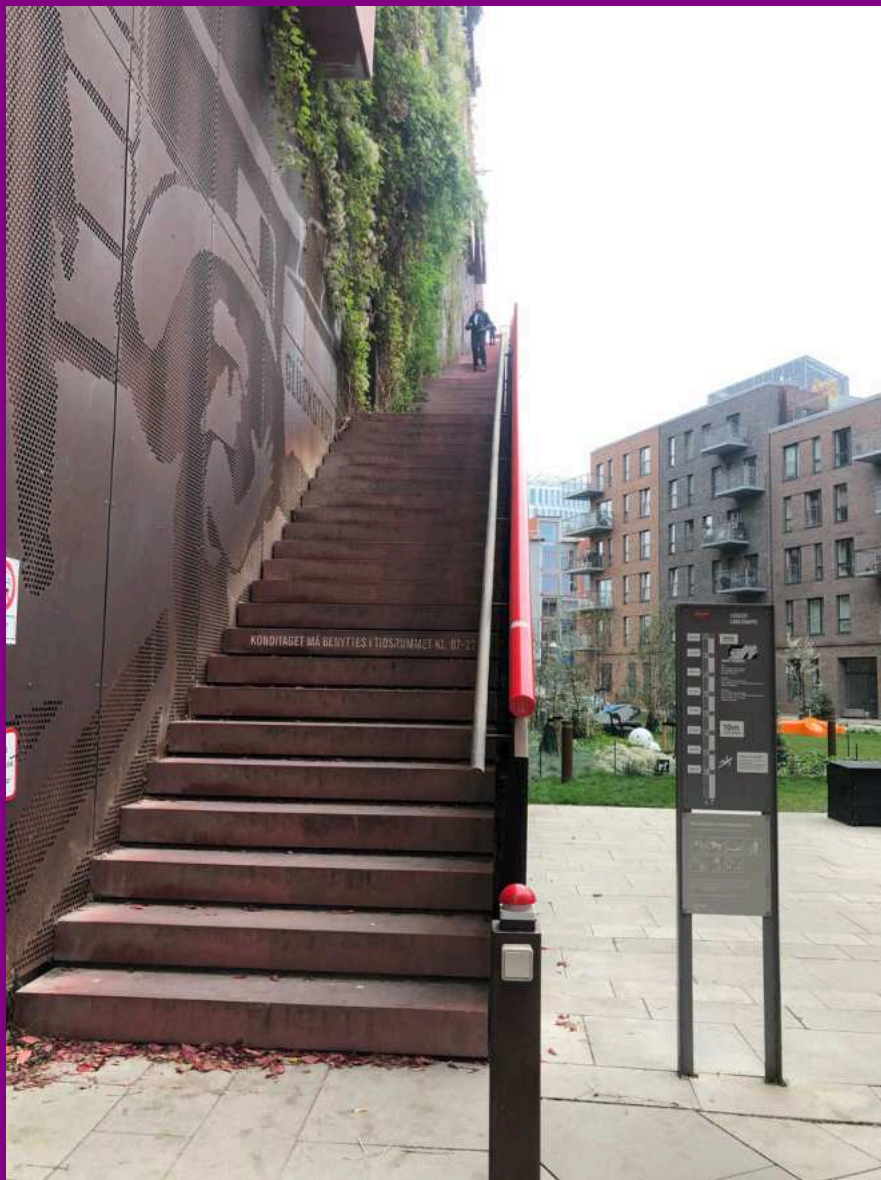
Konditaget Luders
Kööpenhamina, Tanska
Parkkitalo + liikuntapaikka katolla

Kuvat: J. Rantamäki

AVI kouluttaa RFV fortbildar

24 metriä pitkät kuntoportaat,
jotka johtavat katolle. Ajanotto
mahdollisuus.

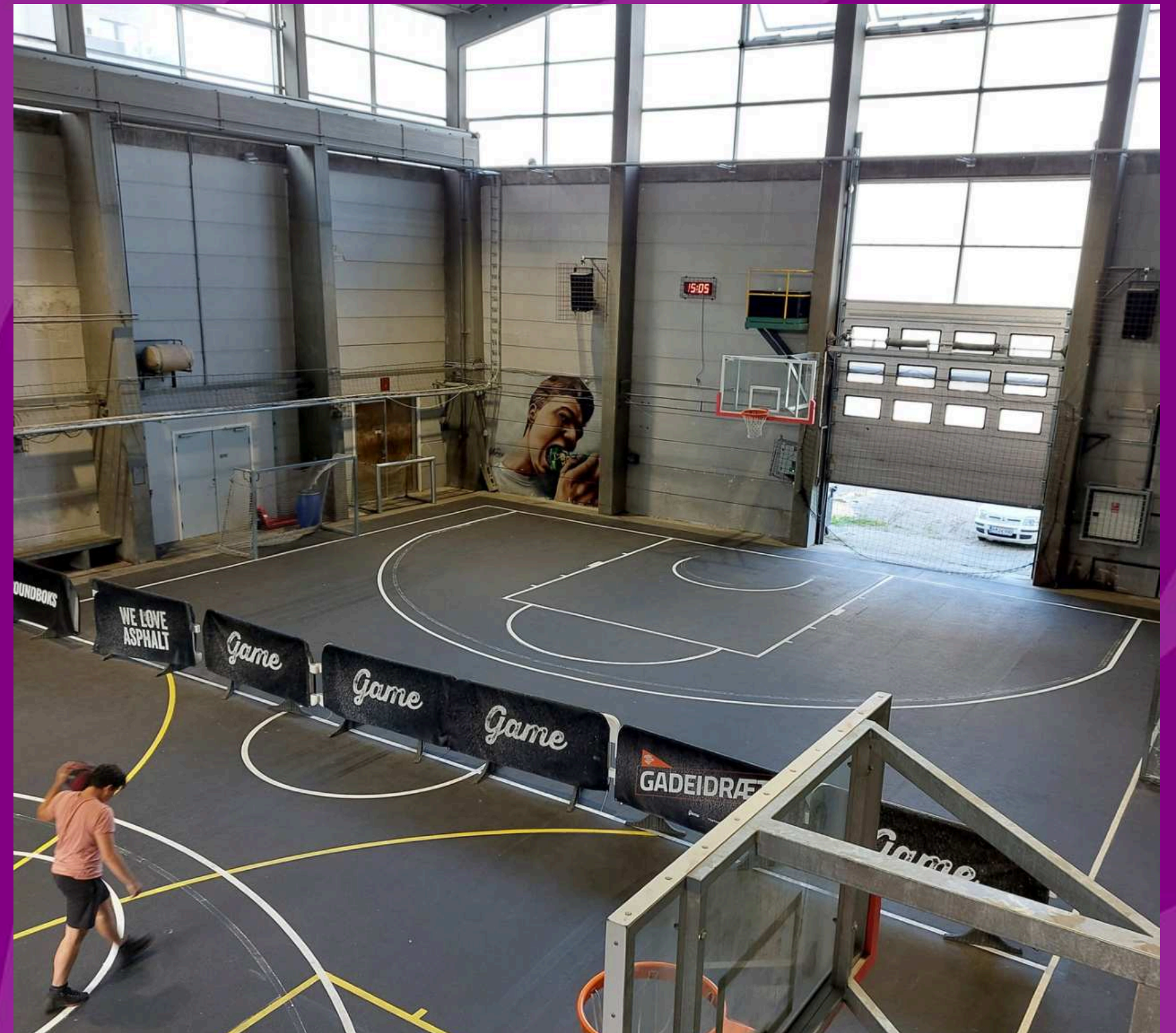
Kuntoportaat nousevat parkkitalon
kyljessä. Talon viherseinä ja kuparipinta
antavat kivan kontrastin.

Katolla sijaitsee toiminnallinen liikunta- ja
aktiiviteettipuisto. Tarkoituksena ohjata
omatoimiseen harjoitteluun. Lisäksi puistoa
ympäröi erilaisia penkkejä, joissa voi viettää
yhdessä aikaa.

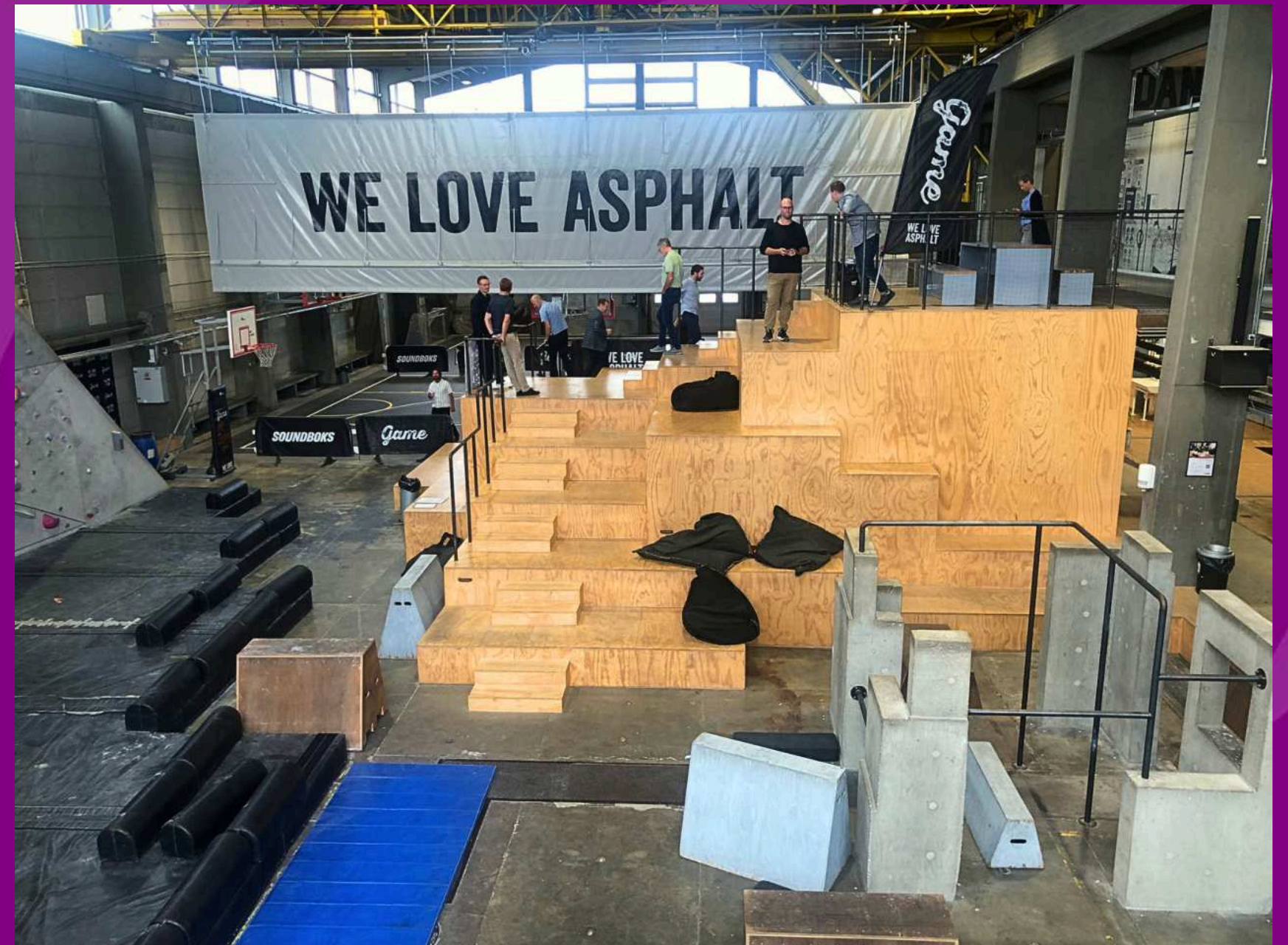
Street Mekka Aalborg, Tanska

Kuvat: J. Rantamäki

Vanha teollisuushalli (n.3300 m²), josta muokattu lasten ja nuorten kokoontumispaikka katu-urheiluun ja taiteeseen.

Seinäkiipeilyä / boulderointia.

Parkouria ja keskellä iso rakennelma, jossa mahdollisuus viettää aikaa kavereiden kanssa ja seurata ympärillä tapahtuvia aktiiviteetteja.

Yläkerrassa järjestetään mm. dj-kursseja ja omien laulujen nauhoittamista. Lisäksi rakennuksessa on tanssi- ja joogasaleja.

**Voimistelu- ja
motoriikkahalli
Aarhus, Tanska**

Kuva: <https://www.loa-fonden.dk/projekter/2010/gymnastik-og-motorikhall-i-aarhus/>

 AVI kouluttaa
RFV fortbildar

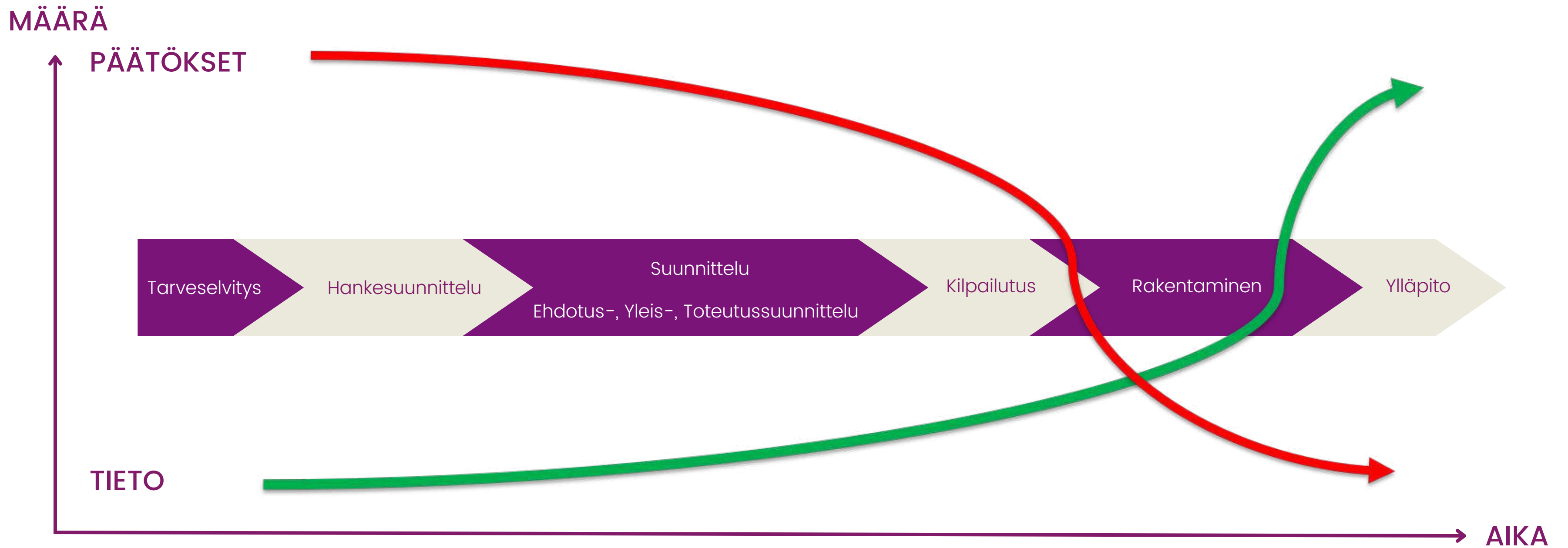
Vodskovhallen, Aalborg Tanska

Liikunta-, nuoriso- ja kirjastotilat
samassa
rakennuskokonaisuudessa

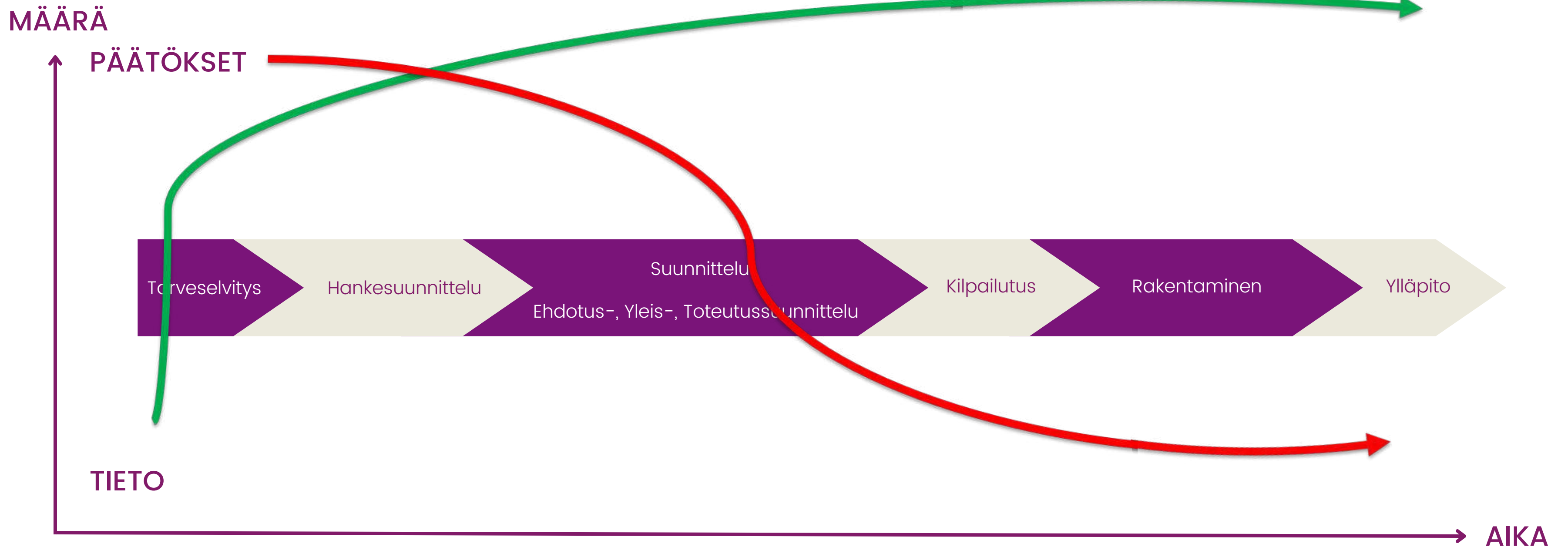
Kuvat: <https://www.loa-fonden.dk/>

HANKEPARADOKSI

Kuva: <https://loa-fonden.dk>

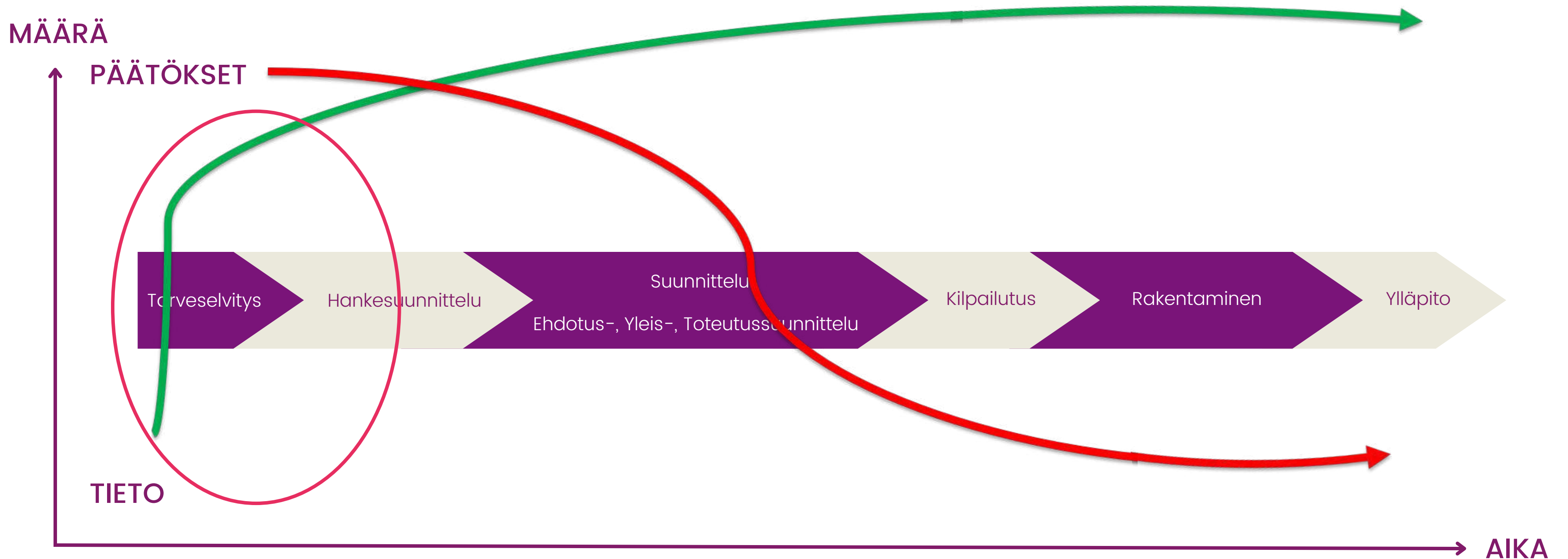
LISÄTÄÄN TIETOA - SIIRRETÄÄN PÄÄTÖKSIÄ

Tiedon määrän tulee olla tasapainossa tarvittavien päätösten kanssa, jotta päästään haluttuun lopputulokseen

Kuva: <https://loa-fonden.dk>

HANKKEELLE LUODAAN ARVOA PYSYMÄLLÄ ALKUVAIHEESSA NIIN KAUAN, KUNNES OLLENAISIIN KYSYMYKSIIN ON SAATU VASTAUKSET

Tiedon määrän tulee olla tasapainossa tarvittavien päätösten kanssa, jotta päästään haluttuun lopputulokseen

Kuva: <https://loa-fonden.dk>

Ennen aloitusta:
Projektiryhmä & yhteistyötahot
Kustannukset ja rahoitus
Luonnossuunnitelmat
Ulkopuolisen asiantuntijan tarve?

Visio
Ideakehitys
Kokeilu
Konsepti
Kustannusarvio

2. TUTKIMUS

3. KONKRETIA

Arviointi
Priorisointi
Päätökset

4. TOTEUTUS

Hankinta
Suunnitelma-asiakirjat
Rakentaminen
Käyttö & ylläpito
Arviointi

PROSESSIN KULKU

- MIKSI?
- MITEN?
- MITÄ?

**Kohderyhmä
täytyy osallistaa koko
prosessin ajan!**

KESKEISET ASIAT:

- Kysy “väärä” kysymyksiä; MIKSI? MITEN? MITÄ?
- Hanki tieto tarpeesta: vertaa huolellisesti & paikallisesti
- Tutki ja mittaa – vältä copypaste- toimintoja
- Yhteistyötä monialaisesti, erilaiset käyttäjäryhmät / -tarpeet huomioiden
- Pelkkään organsoituun harrastamiseen panostus = aiheuttaa marginaaliin keskittymisen.
- Kuuntele niitä, joilla ei ole ääntä
- Älä jätä ketään ulkopuolelle
- Ymmärrä elinkaariajattelua ja sen hyötyjä:
 - Rakenna vähemmän – uusiokäytä – jaa enemmän – Muokkaa olemassa olevaa
- Ole kärsivällinen

KIITOS

MIELENKIINNOSTA!

Lisätietoja:

Matkalla kohti liikunnan yhdenvertaisuutta: työkaluja monialaiseen liikuntasuunnitteluun: <https://helda.helsinki.fi/handle/10138/356119>

Lokale og Anlægsfonden: <https://www.loa-fonden.dk>

TVERGA: <https://tverga.no>

IAKS Nordic: <https://nordic.iaks.sport>

LA Architects: <https://www.la-architects.co.uk/studio/thoughts/>

Jarkko Rantamäki

Ylitarkastaja

Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirasto

etunimi.sukunimi@avi.fi

+35829 018 832

